

Frontal Kemikteki Sert Fiksasyon Materyallerinin Neden Olduğu Yüzde Sabit İz: Bir Olgu Sunumu

Distinct Mark on the Face Due to Rigid Fixation Materials on Frontal Bone: A Case Report

Ertuğrul Gök¹, Mustafa Numan Ural², Recep Fedakar^{2,3}, Azem İrez⁴, İbrahim Bayraktar⁵

Corresponding author: Ertuğrul Gök

Diyarbakir Group Chairmanship, The Council of Forensic Medicine, The Ministry of Justice, Diyarbakir, Türkiye, email: ertugrulgk@gmail.com

ÖZET

Yüzde sabit iz, adli tıbbi uygulamada büyük öneme sahiptir. Trafik kazası nedeniyle frontal kemikte çoklu kırık saptanmış olan olgumuz, vidalar ve plaklar kullanılarak ameliyat edilmiştir. Yüzünde belirli nedbe dokusu olmamasına rağmen alın cildinin altındaki sert fiksasyon materyallerinin bulunduğu alanlardaki kabarıklıkların yüzde sabit ize neden olduğuna karar verildi. Adli tıpta kemik kırıklarının fiksasyonu için kullanılan vidaların ve plakların yüzde sabit ize neden olabileceğini gösteren olgumuz ilginç bulunduğundan sunulması amaçlandı.

Anahtar Kelimeler: Adli rapor, yüzde sabit iz, fiksasyon materyali.

ABSTRACT

Distinct mark on the face has an important role in forensic medicine practice. Our case has had a traffic accident resulted in multiple fractures of frontal bone who had operation by using screws and plates. Although there was no distinct scar tissue visible on his face, protuberances of the rigid fixation materials under the frontal skin area was considered as distinct mark on the face. We aim to present it as an interesting case showing screws and plates used for fixation of the bones can cause distinct mark on the face in forensic medicine.

Keywords: Forensic report, distinct mark on the face, fixation material.

GİRİŞ

Adli tıpta, yüz sınırları içerisinde oluşan yaranın iyileştikten sonra bıraktığı iz, gün ışığında veya iyi aydınlatılmış bir ortamda, insanlar arası sözel diyalog mesafesinden (1-2 m) ilk bakışta belirgin bir şekilde fark edilebilir durumda ise yüzde sabit izden bahsedilmektedir. İzin, sabit iz niteliğinde olup olmadığının değerlendirilmesi açısından iyileşme sürecinin tamamlanmış olması gerekir (1). Yüzde sabit iz, Türk Ceza Kanunu'nda yer alan ve cezayı artırıcı bir kavramdır (Türk Ceza Kanunu, Madde 87, 89 ve 95, Kanun Numarası: 5237, Kabul Tarihi: 26.09.2004). Bu olguda frontal kemik kırıklarında fiksasyon amaçlı kullanılan kalıcı sert vidaların ve plakların yüzde sabit ize neden olması ilginç bulunarak tartışılması amaçlandı.

OLGU

Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı'na kati rapor düzenlenmesi amacı ile gönderilen olgunun olayla ilgili tıbbi evrakı incelendi ve muayenesi yapıldı. Erkek olgumuz 23 yaşında iken araç içi trafik kazası sonucu yaralanmış, götürüldüğü hastanede bilincinin kapalı olduğu saptanmış ve çekilen Acil Kranial Magnetik Rezonans görüntülemeye; subaraknoidal kanama, frontal kemikte çoklu kırık saptanmıştır. Beyin Cerrahisi tarafından hastanın babasından yapılacak tıbbi işlemlere ilişkin aydınlatılmış onam alınmış ve genel anestezi altında ameliyata alınarak, bikoronal cilt insizyonu ile saçlı deri kaldırılıp, frontal kemikteki kırıklar sert vidalar ve plaklar kullanılarak fikse edilmiştir. Kişinin ameliyattan 11 ay

sonra adli rapor düzenlenmesi amacıyla yapılan muayenesinde; alın bölgesi cildinde kabarık alanlar izlendi. Elle yapılan muayenede bu alanların sert olduğu saptandı ve istenilen Beyin Cerrahisi konsültasyonunda, yerleştirilmiş olan sert vidaların ve plakların kalıcı oldukları ayrıca, frontal kemikteki çoklu kırıklar için yapılmış olan bu ameliyat tekniğinin en uygun teknik olduğu bildirildi. Şayet ameliyat yapılmasaydı ve kişi bu şekilde hayatını devam ettirseydi; frontal kemikteki çoklu kırık hatlarının kaynaması sırasında, kırık hatlarında daha fazla olmak üzere, seviye farklarının beklendiği ve alın cildinde çökük ve/veya kabarık alanların daha yaygın olarak bekleneceği bildirildi. Yüz alanında epidermiste herhangi bir iz (nedbe dokusu vb.) olmamasına rağmen olay ilişkili yaralanma nedeni ile cerrahi tedavide kullanılmış olan vidaların ve plakların ciltte oluşturdukları kabarık alanların yüzde sabit ize neden olduğuna karar verildi (Resim 1). Bilimsel çalışma yapılabilmesi için kişinin kendisinden onam ve Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan izin alındı.

TARTIŞMA

Adli tıpta yüz sınırları deyince; kişiye cepheden baktığında üstte saçlı deri sınırı (saçı dökülen ya da azalan kişilerde görülebilen frontal bölge dahil), yanlarda kulaklar dahil olmak üzere kulakların arkasından inen hayali düz çizgilerin her iki klavikula ile kesiştiği noktalar ile altta fossa jugularisten başlayıp yanlara doğru klavikulaları takip eden çizgiler arasında kalan bölge anlaşılmalıdır. İzin, sabit iz olup olmadığının değerlendirilmesi açısından iyileşme sürecinin tamamlanmış olması gerekir. Bu nedenle, adli tıp uygulamalarında bu konudaki değerlendirme, yaralanmadan en az altı ay sonra yapılmalıdır. Hekim gerek görürse bu süre uzayabilir (1).

Yüzde sabit iz olup olmadığı hususunda kanaatte bulunurken, yaralanmanın olduğu tarih saptanmalıdır. Olayla ilgili tıbbi evrak incelenmelidir.

Yüz bölgesinde olan yara/yaralar detaylı incelenmeli, kişinin yaralanması sonrası geçen zaman ay olarak hesaplanmalıdır. Kişinin tıbbi evrakında belirtilmiş olan yara/yaralar ile anamnezinin karşılaştırılması da yapılmalıdır. Yara ya da yaralarda iyileşme süreci hala devam ediyorsa, bir karara varabilmek için, şahıs tekrar muayeneye çağrılabilir. "Standart şartlar altında, yaralanma sonrası, yüzde sabit iz değerlendirmesi için 6 ay beklenebilir (1,2)".

Raporlandırma sürecinde kişi, olay nedeniyle yüzünde yaralanma olduğunu ifade ettiği halde, geçici raporda yüzde ilgili yaralanma kaydı yoksa, başka bir ifade ile, geçici raporla muayene uyumlu olmazsa, yani kişinin yüzünde lezyon olup da geçici raporda lezyon yoksa, bu lezyonun olayla illiyetinin adli tahkikatla aydınlatılması gerekir. Bu esnada gerek duyulması halinde kişinin, varsa, olaydan daha önce ve olay döneminde çekilmiş fotoğrafları istenilerek incelenebilir. Olayla illiyetinin adli tahkikatla kurulması halinde yaralanmanın yüzde sabit ize neden olup olmayacağı hususunda görüş bildirilebilir.

Sağlık kuruluşuna başvuran travmalı hastanın yüzünde, hafif yaralanma ile birlikte vücudunun başka yerinde/yerlerinde hayati tehlike oluşturan



Resim 1: Alında yüzde sabit ize neden olan frontal kemikteki kırıkların fiksasyonunda kullanılmış olan vidalara ve plaklara bağlı kabarık alanlar

1 Diyarbakir Group Chairmanship, The Council of Forensic Medicine, The Ministry of Justice, Diyarbakir, Türkiye

2 Department of Forensic Medicine, Faculty of Medicine, Uludağ University, Bursa, Türkiye

3 Bursa Group Chairmanship, The Council of Forensic Medicine, The Ministry of Justice, Bursa, Türkiye

4 Erzurum Group Chairmanship, The Council of Forensic Medicine, The Ministry of Justice, Erzurum, Türkiye

5 Department of Otolaryngology, Private Tuzla Hospital, Istanbul, Türkiye

yara/yaralar olabilir. Hekim öncelikle acil yardımı yapmalıdır, ancak adli raporunu düzenlerken hayati tehlike niteliğinde olmayan yüz yaralanmasını da itina ile raporlamalıdır. Aksi halde, adli olayda, bir tarafın mağdur olmasına neden olacağının farkında olmalıdır. Kısaca, adli raporda, vücutta tespit edilen adli olayla illiyetli tüm lezyonlar raporlanmalıdır.

Olgumuzda, kemik kırıklarının fiksasyonunda kullanılan vidalar ve plaklar, yüzde sabit ize neden olmuştur. Basınçlı su ile yüz yaralanmasının da yüzde sabit ize neden olabileceği bildirilmektedir (3). İris ve ark. genellikle abrazyondan ibaret yaralanmaların yüzde sabit ize neden olmayacağı düşünü- lerek tekrar muayeneye çağrılmamasına rağmen, nadiren de olsa, yüzün asfalt ile temas etmesi sonucu gerçekleşen abrazyonlarda, cilt altında kalan yabancı cisimlerin tatuaj etkisi gösterdiğine dair bir olgu bildirimini yapmıştır (4). İrez ve ark. motorlu araç kazasında yüzünden yaralanan ve 1,5 yıl sonra yapılan muayenesinde travmatik tatuaj tanısı ile yüzde sabit ize neden olan olgu bildirimini yapmıştır (5). Ayrıca yüz travmalı olgulardaki kemik kırıklarının iyileşme tamamlandıktan sonra yüz alanında ciltte oluşturabilecekleri seviye farklılıklarının da yüzde sabit ize neden olacağı bilinmelidir.

Elazığ Adli Tıp Şube Müdürlüğü'nde yapılan bir çalışmada, 2012 yılında, olay tarihinden 6 ay sonra muayeneye çağrılan 143 olgu, yüzde sabit iz açısından değerlendirilmiştir. Olayın nedenlerine göre olgular değerlendirildiğinde, ilk sırada darp (%58,04) olduğu, bunu sırasıyla; trafik kazası (%14,68) ile kesici delici alet yaralanmasının (%11,18) izlediği, ayrıca olguların %66,43'ünde yüzde sabit izin negatif olduğu bildirilmiştir (6).

Yüz travmalı hasta; burunda travma nedeni ile oluşan deformite nedeniyle estetik operasyon geçirirse ve sonrasında şekil bozukluğu ortadan kalkarsa, sonrasında yapılan muayenede, yüzde sabit ize neden olmadığı şeklinde rapor verilmelidir. Uğradığı travma nedeniyle yüz bölgesinden ameliyat olması sonrasında ameliyat izlerinin yüzde kalması halinde ise, yüzde sabit ize neden olduğu yönünde raporlandırma yapılmalıdır.

Yaralanmalı adli olgular, olay sonrasında, sağlık kuruluşlarında cerrahi ve/veya medikal tedavi

altına alınır. Örneğin; olgumuz, geçirmiş olduğu travma sonucu hayati tehlike oluşturan yaralanmaya maruz kalmıştır ve cerrahi tedavi altına alınmıştır. Kişilerden, tıbbi müdahale öncesi hekimler tarafından aydınlatılmış onam alınması gereklidir. “Böylece hekim hastanın tedavisini akdi olarak üstlenmiş olmaktadır (7)”. Ancak hastanın bilincinin kapalı olduğu ve yanında akrabalarının olmadığı durumlarda acilen tıbbi müdahale yapılması hayati öneme sahipse hekim, aydınlatılmış onam almadan tıbbi müdahale yapabilir.

Doktrin ve uygulamada benimsenen yaklaşım tarzına göre hekim ile akdedilen tedavi sözleşmesi “vekâlet sözleşmesi” hükümlerine tabi bir sözleşmedir. Hekim, uyguladığı tedavi yönteminin tedavinin uygulandığı zaman diliminde bilinen tıp kurallarına uygun olup olmadığından sorumlu tutulabilir. Hekimin sorumluluğu, bilinen tıp kurallarına göre hastanın iyileşmesi için uygulanması mümkün ve gerekli görülen tedavi yöntemlerini bilip uygulamak ile sınırlıdır. Hekimin verebileceği garanti, tıbbi standartlara uygun bir tedavinin uygulanmasına tekabül edebilir (7). Olgumuza, cerrahi tedavinin başarılı bir şekilde uygulanmış olduğu anlaşılmaktadır.

Ancak, burun estetik ameliyatı gibi cerrahi girişimlerde kişi ile hekim arasında “eser sözleşmesi” bulunmaktadır. Bu durumda, istenilen şekilde ve görünümde hekimden sonuç beklenebilir çünkü hekim bu durumu daha başından kişiye garantilemektedir. Baştan verilen garanti ile yapılan sözleşme sonucunda, cerrahi girişimden istenilen sonucun elde edilmemesi halinde, hekim suçlu bulunacaktır.

Olgumuz; maruz kaldığı travma nedeniyle başvur- durulmuş olduğu sağlık kuruluşunda, hekim ile hasta arasında hukuken var olan vekalet sözleş- mesi doğrultusunda etkin bir şekilde tanı konu- larak başarılı cerrahi müdahale geçirmiştir ve sağlığına kavuşturulmuştur. Kişiyi cerrahi müdahaleye maruz bırakan, geçirmiş olduğu yara- lamalı trafik kazasıdır. Trafik kazası ile cerrahi işlem arasında direkt nedensellik bağı bulun- maktadır. Olgumuzda olduğu gibi travma ilişkili yaralanmalarda sağlığı iyileştirme amacıyla ya- pılan cerrahi girişimler nedeniyle yüz alanında oluşturulan deformik görünümünün ya da yüz

alanında oluşturulan cerrahi yaralara ait oluşan nedbe dokularının yüzde sabit ize neden olabile- cekleri akılda tutulmalıdır.

Adli tıbbi uygulamada yüz alanında 5 cm'ye ka- dar olan cilt-cilt altını ilgilendiren yaralanmalar, basit bir tıbbi müdahale ile giderilebilir nitelikte olarak değerlendirilmektedir (1). Ancak bu tür bir yaralanma, iyileşme sürecini tamamladıktan son- ra yüzde sabit ize neden olabilmektedir. Yani, yüz alanında basit bir tıbbi müdahale ile giderilebilir nitelikteki bir yaralanmanın yüzde sabit ize neden

olması halinde, bu hususun beklenebilir bir du- rum olduğu bilinmelidir.

Adli rapor düzenlenmesinde; adli olay nedeni ile vücutta herhangi patolojinin olup olmadığının tes- piti, yani mevcut patoloji ile olayın illiyetinin olup olmadığının değerlendirilmesi çok önemlidir. Çünkü, adli olayla illiyeti tespit edilmeyen ruhsal ve fiziksel travmalar cezayı gerektirmez. Dolayısı ile mağdura bir kez daha mağduriyet yaşatmamak için gerek adli tıp uzmanları gerekse diğer hekim- ler, adli raporlandırımda hassas davranmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Güzel S, Balcı Y, Çetin G. Forensic Medical Evaluation of Malicious Wounding Crimes in Turkish Criminal Code [in Turkish]. The Council of Forensic Medicine, The Society of Forensic Medicine Specialists, The Society of Forensic Medicine, June 2005. Updated by Gündoğmuş ÜN, Balcı Y, Akın HM. June 2013.
2. Gündoğmuş ÜN. Forensic Medicine for Primary Step Physi- cians 2nd Edition [in Turkish]. Ankara: Aydogdu Press, 1997.
3. Teyin A, Meral O, Kaya A, Şenol E. Facial injury with pressur- ized water: A case report. J For Med 2014;28(2):185-91.
4. Iris M, Kaptanoglu K, Celbis O, Ozdemir B. Evaluation of tattoo caused by trauma for distinct mark on the face [Poster Presenta- tion]. 10th Anatolian Forensic Sciences Congress, 30 October-2 November 2013, Malatya, Türkiye [in Turkish].

5. İrez A, Cavlak M, Hösükler B, Gür A, Göktürk C. Traumatic Tat- too; A Case Report [Poster Presentation]. 22nd Congress of the International Academy of Legal Medicine, 5-8 July 2012, Istanbul, Türkiye.

6. Kafadar H, Kafadar S. Evaluation of cases from Elazığ Branch of the Council of Forensic Medicine who were examined for distinct mark on the face [Poster Presentation]. 10th Anatolian Forensic Sciences Congress, 30 October-2 November 2013, Malatya, Türkiye [in Turkish].

7. Akkanat H. The legal basis of the physician's responsibility. In: Çetin G, Kaya A, eds. Update of Medical Practice in the Field of Forensic Medicine. Istanbul: Doyuran Press. 2012: 63-70 [in Turkish].